

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARI

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 1808

- K A R A R -

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 104, 116 ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 8. maddeleri uyarınca, Cumhurbaşkanınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Seçimlerinin yenilenmesine karar verilmiş ve bu karar 24/08/2015 tarihli, 29455 sayılı Resmî Gazete'nin Mükerrer nüshasında yayımlanmış olup, durum Bakanlar Kurulunun 25 Ağustos 2015 tarihli ve 2015/8060 sayılı kararı ile Resmî Gazete'nin 25 Ağustos 2015 tarihli, 29456 sayılı 3. Mükerrer nüshasında ilân edilmiştir.

Kurulumuzun 25/8/2015 tarihli ve 1539 sayılı kararı ile 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimi seçim tarihinin (oy verme günü) 1 Kasım 2015 Pazar günü olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

1 Kasım 2015 tarihinde yapılacak olan 26. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 52, 53, 54 ve 55. maddelerinde yer alan radyo ve televizyonda propaganda usullerinin tespiti amacıyla, siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları propaganda konuşmalarının ve görüntülü propagandaların gün ve yayın saatlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi için hazırlanan karar taslağı Kurulumuza sunulmuş olmakla;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Radyo ve televizyonda propaganda" başlıklı 52. maddesinde; "Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, seçime katılan siyasi partiler, oy verme gününden önceki 7 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyo ve televizyonda propaganda yapabilirler.

Seçime katılan;

- a) Siyasi partilere ilk gün 10, son gün 10 dakikayı geçmemek üzere, programlarını ve yapacakları işleri anlatan iki konuşma,
- b) Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin herbirine ilaveten 10'ar dakikalık propaganda,
- c) İktidar partisine veya iktidar partilerinden büyük olanına 20 dakikalık, iktidar partilerinden diğerlerine 15'er dakikalık ilave propaganda,
- d) Ana muhalefet partisine ilaveten 10 dakikalık propaganda,

Hakkı verilir. Bu propaganda sürelerinin yarısını aşmamak üzere siyasi partiler bu propagandalarını görüntülü olarak da verebilirler. Görüntülü propagandalar TRT dışında hazırlatılır. Görüntülü propagandalarda siyasi partiler yaptıkları ve yapacakları icraatı anlatırlar. Bu propagandalarda suç teşkil edecek görüntülere yer verilemez. Siyasi partilerin bu propagandaları bir defada iki dakikadan az olamayacağı gibi bir günde toplam süresi on dakikayı geçemez. Siyasi partiler propaganda haklarını TRT'nin birden fazla kanalına dağıtabilirler. Yüksek Seçim Kurulu, TRT imkanlarına göre bu görüntülerin hangi süre içinde TRT'ye teslim edileceğini ve TRT'deki gösterilme zamanlarını tanzim eder. Bu görüntülerde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulu bunların yayımına izin vermez.

Siyasi partiler radyo ve televizyonla ilk konuşmalarında seçim beyannamelerini izah ederler.

Radyo ve televizyon konuşmaları Türkiye'deki bütün radyo ve televizyon postaları ile aynı zamanda yayımlanır.

Radyo ve televizyonda, yayınlanacak propaganda konuşmalarının her gün hangi saatte, hangi parti adına yapılacağı, Türkiye Radyo ve Televizyonları tarafından haber yayınları sırasında, önceden duyurulur.

Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

Televizyonda seçime katılan siyasi partilerin adına (...) yukarıdaki fıkralar gereğince yayınlanacak propaganda konuşmalarında, Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan bu Kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında hiçbir görüntüye yer verilmez. Konuşmacılar ceket giyme ve kravat takmak zorundadırlar; bayanlar tayyör giyerler.

Özel radyo ve televizyonlarda siyasi partilerin propaganda konuşmaları TRT'de uygulanan usul ve esaslara göre yapılır. Bu yayınlar ulusal nitelikte olanlarda Yüksek Seçim Kurulunca, yerel nitelikte olanlarda İl Seçim Kurullarınca tanzim ve denetlenir. Bu hüküm dışında propandaya ilişkin yayın yapılamaz. Bu hükme aykırı davranışlar hakkında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 151/2 hükmü uygulanır.”

düzenlemesi yer almaktadır.

Bu madde uyarınca, radyo ve televizyonda propaganda konuşmalarına 25 Ekim 2015 Pazar günü başlanacak ve 31 Ekim 2015 Cumartesi günü saat 18.00'e kadar belirlenecek gün ve saatlerde yapılmak koşuluyla devam edilecektir.

1 Kasım 2015 tarihinde yapılacak olan 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimine katılan siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Doğru Yol Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Kurtuluş Partisi, Halkların Demokratik Partisi, Komünist Parti, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Saadet Partisi ve Vatan Partisi olduğu saptanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 26/08/2015 tarihli ve 12657 sayılı yazısında da, adı geçen siyasi partilerden Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisinin Mecliste grubu bulunduğu bildirilmiştir.

Bu duruma göre, Adalet ve Kalkınma Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Doğru Yol Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Kurtuluş Partisi, Halkların Demokratik Partisi, Komünist Parti, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Saadet Partisi ve Vatan Partisinin 10'ar dakikalık iki konuşma,

Bu konuşmalardan ayrı olarak, Adalet ve Kalkınma Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, Milliyetçi Hareket Partisinin ve Halkların Demokratik Partisinin 10'ar dakikalık propaganda hakkı,

bulunmaktadır.

298 sayılı Kanun'un yukarıda açıklanan 52. maddesi gereğince, adı geçen tüm siyasi partiler, 10'ar dakikalık iki konuşma hakkından birini 25 Ekim 2015 Pazar günü, diğerini de 31 Ekim 2015 Cumartesi günü kullanmak zorundadırlar.

Sözü edilen 52. maddede, siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları propaganda “görüntülü” ve “görüntüsüz” olmak üzere ikiye ayrılmış, görüntüsüz propaganda “konuşma”, görüntülü propaganda ise partilerin yaptıkları ve yapacakları icraatı görüntüye yer vermek suretiyle anlatmaları olarak tanımlanmıştır. İçerik yönünden farklı olmaları nedeniyle bu iki propaganda türü ayrı ilkelere bağlanmıştır. Kanun'un 52. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükmü, aynı maddenin 3 ve devamı fıkraları ile 55. maddesi birlikte değerlendirildiğinde; siyasi partilerin ilk gün 10, son gün de 10 dakikalık konuşma sürelerini görüntülü olarak kullanmalarına olanak olmadığı sonucuna ulaşılmakta ve yerleşik uygulamanın da bu şekilde oluştuğu görülmektedir.

Belirtilen nedenlerle, seçime katılan siyasi partilerden sadece Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisinin görüntülü propaganda yapma hakkına sahip olduklarının kabulü gerekmektedir.

Yine; 298 sayılı Kanun'un 52. maddesinde görüntülerde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulunca bunların yayımına izin verilmeyeceği hükme bağlanmış, 55. maddesinde; "Siyasi partiler adına radyo ve televizyon ile yapılacak konuşmalar, Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği bir kurul üyesi huzurunda adına konuşma yapılacak siyasi partinin isteğine uygun olarak yayından önce ses ve görüntü alma cihazı ile tespit edilir.

Konuşmanın hangi parti adına ve kimin tarafından yapıldığına dair görevli kurul üyesiyle radyo ve televizyon idaresinde görevli en az iki personel tarafından tutanak düzenlenir. Konuşmaları tespit eden bant ve sair tespit araçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır.

Konuşmalar bir dava konusu yapıldığı ve istenildiği takdirde merciine verilir.

Suç teşkil eden konuşmaları yapanlar hakkında kanunen belli olan cezalar bir mislinden iki misline kadar artırılarak hükmolunur." hükmüne yer verilmiştir.

298 sayılı Kanun'un 54. maddesine göre radyo ve televizyonda propaganda için başvuran partilerin yayın zaman ve sıraları, bunların birer temsilcisi ile TRT temsilcilerinin önünde Yüksek Seçim Kurulunca ad çekme suretiyle saptanacaktır.

Seçim Takvimine göre, seçime katılan siyasi partilerden radyo ve televizyonda propaganda yapmak isteyenlerin bu hususu en geç 12 Ekim 2015 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar Yüksek Seçim Kuruluna bildirmeleri ve ad çekme işleminin de 13 Ekim 2015 Salı günü saat 11.00'de yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, radyo ve televizyonda yapılacak konuşma ve görüntülü propaganda ile ilgili uygulamaya ilişkin diğer esasların ise ad çekmeden sonra belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

S O N U Ç :

Açıklanan nedenlerle;

1- 1 Kasım 2015 tarihinde yapılacak olan 26. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları konuşma ve görüntülü propagandaların 25 Ekim 2015 Pazar gününden 31 Kasım 2015 Cumartesi günü saat 18.00'e kadar yapılmasına,

2- Radyo ve televizyonda konuşma hakkını kullanabilecek olan siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Doğru Yol Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Kurtuluş Partisi, Halkların Demokratik Partisi, Komünist Parti, Liberal Demokrat Parti, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Saadet Partisi ve Vatan Partisi olduğuna,

3- Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisinin ayrıca görüntülü propaganda yapma hakkı bulunduğu,

4- Yukarıda 2 ve 3. maddelerde isimleri yazılı siyasi partilerin, radyo ve televizyonda konuşma ya da görüntülü propaganda yapmak istediklerini (görüntülü propaganda yapma hakkına sahip olanların bu haklarını hangi gün ve saatte nasıl kullanacaklarını da belirterek) en geç 12 Ekim 2015 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirmelerine,

5- Radyo ve televizyonda konuşma yapmak için başvuran partilerin yayın zaman ve sıralarının 13 Ekim 2015 Salı günü saat 11.00'de Yüksek Seçim Kurulunda ad çekme ile belirlenmesine,

6- Siyasi partilerin görüntülü propaganda yapacaklarını bildirdikleri gün ve yayın saatleri çakıştığı takdirde yayın sırasının yine ad çekme ile belirlenmesine,

7- Propaganda görüntülerinde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulunca bunların yayınına izin verilmeyeceğine, 55. madde uyarınca Kurulca görevlendirilecek üyeler ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda görevli personel tarafından radyo ve televizyon konuşmalarının tespit edilmesine ve Yüksek Seçim Kurulu adına bu görevi yürütecek üyelerin uyarılarına uyulmasına,

8- 298 sayılı Kanun'un 52. maddesi uyarınca televizyonda yapılacak propaganda konuşmalarında, Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği büyüklükteki parti bayrağının konuşmacının arkasındaki panoya veya ekrana net olarak görülebilecek biçimde asılmasına veya ekrana verilmesine, konuşmanın yapılacağı setin, biçim ve renk yönünden Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek esaslara göre TRT tarafından hazırlanmasına,

9- Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda konuşmaları ve görüntülü propaganda ile ilgili uygulamaya ilişkin esasların, siyasi partilerin istekleri ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun olanakları göz önünde tutulmak üzere ad çekmeden sonra belirlenmesine,

10- Karar örneğinin ilgili siyasi partiler genel başkanlıkları ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

03/10/2015 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sadi GÜVEN

Başkanvekili
Turan KARAKAYA

Üye
Mehmet KÜRTÜL

Üye
Nilgün İPEK

Üye
Ünal DEMİRCİ

Üye
Ali KAYA

Üye
İbrahim ZENGİN

Üye
İlhan HANAĞASI

Üye
Ahmet TUNCAY

Üye
Haluk KIRCA